

Luku 13

Suomi Euroopan unionissa

Oppikirjan sivut 114-120

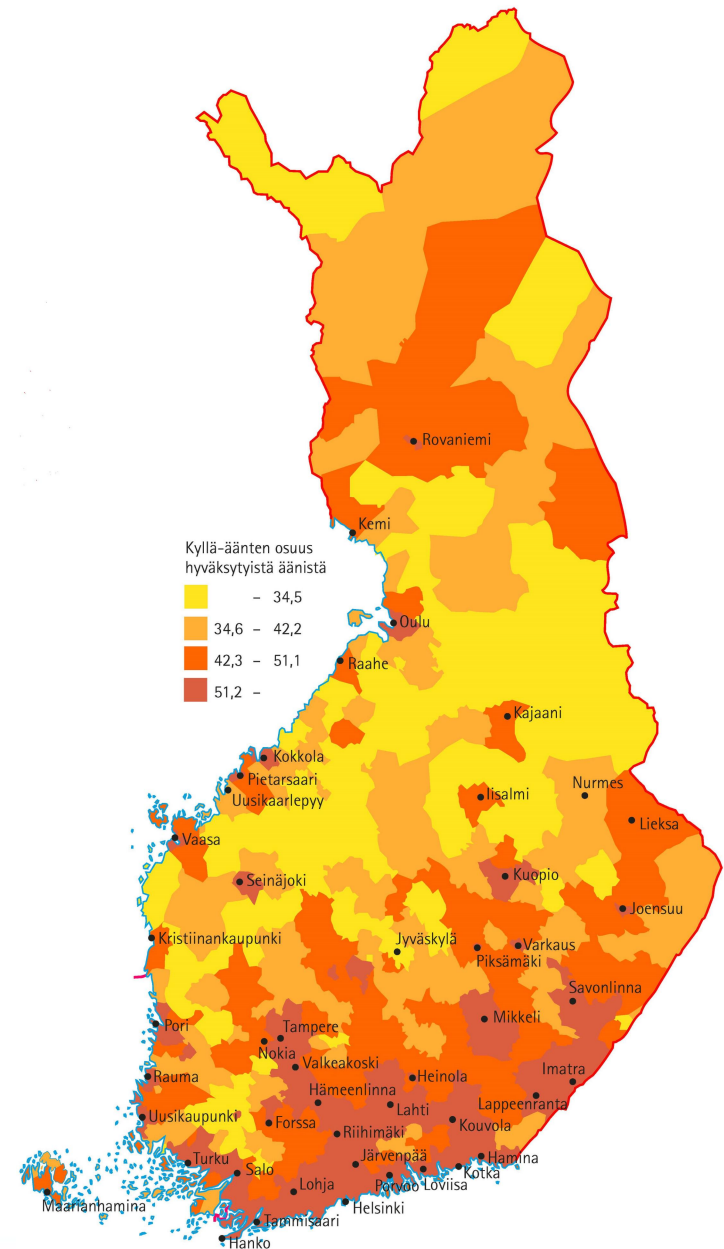
1.-2. Miten eri tahot suhtautuivat kansanäänestyksen tulokseen?

- **Presidentti Martti Ahtisaari ja puoluejohtajat pitivät tulosta poliittisesti ja moraalisesti sitovana.**
- **Jäsenyyttä vastustaneet tahot eivät pitäneet tuloksesta kovaa melua, sillä äänestystulos oli gallupien perusteella odotettu.**
- **Kansanäänestyksen tulos jakoi pääministeri Esko Ahon puoluetta eli Keskustaa. Erityisen vaikea kysymys maatalouden kannalta (Väyrynen).**

Missä sijaitsivat EU:n kannatusalueet ja millä alueilla jäsenyyttä erityisesti vastustettiin?

Kannatusalueet:

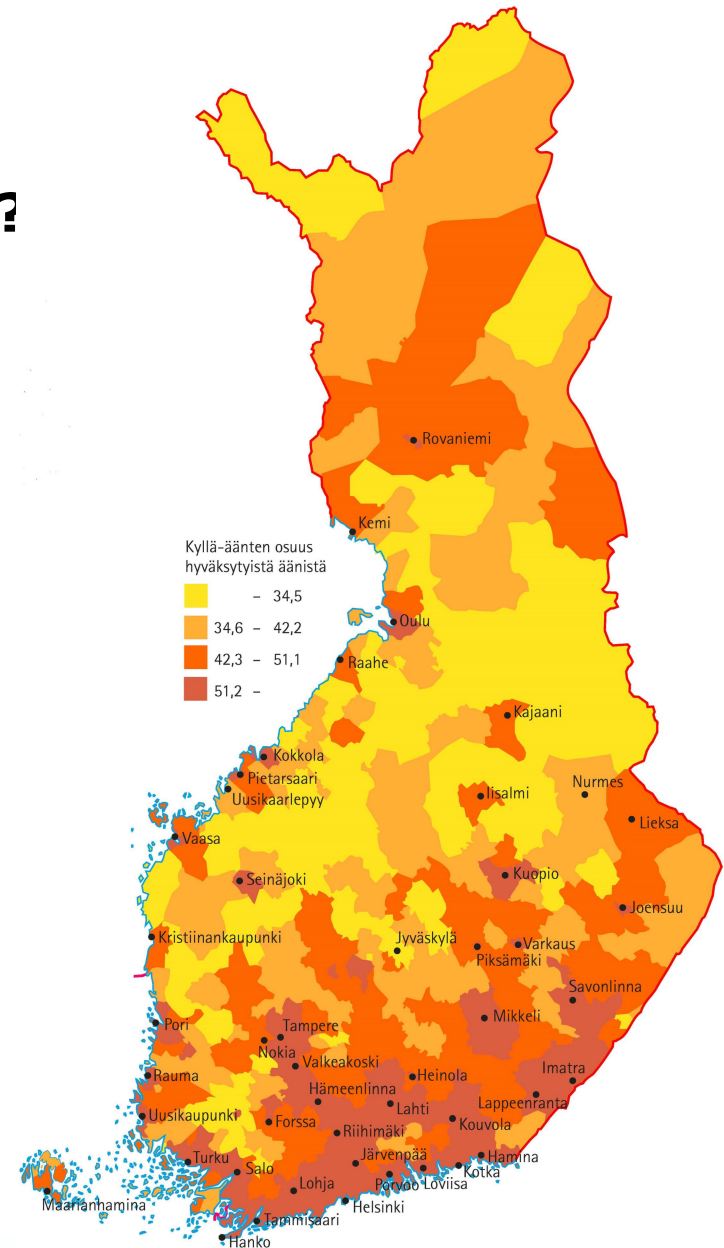
- **Etelä- ja Lounais-Suomi**
- **suuret kaupungit ja niiden läheiset alueet**
- **merkittävät yliopistokaupungit, poikkeuksena Jyväskylä**

Missä sijaitsivat EU:n kannatusalueet ja millä alueilla jäsenyyttä erityisesti vastustettiin?

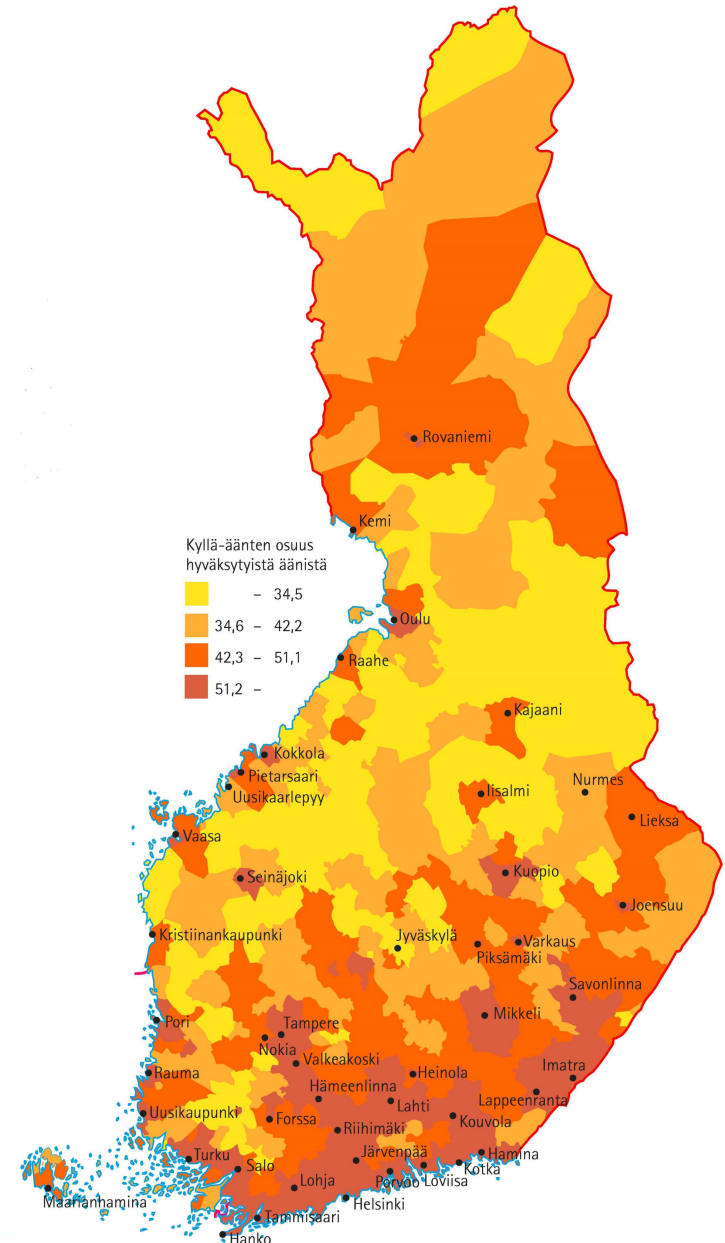
Vastustusalueet:

- Keski-Suomen pohjoisosat
- pääosa Pohjois-Suomesta
- Pohjanmaa

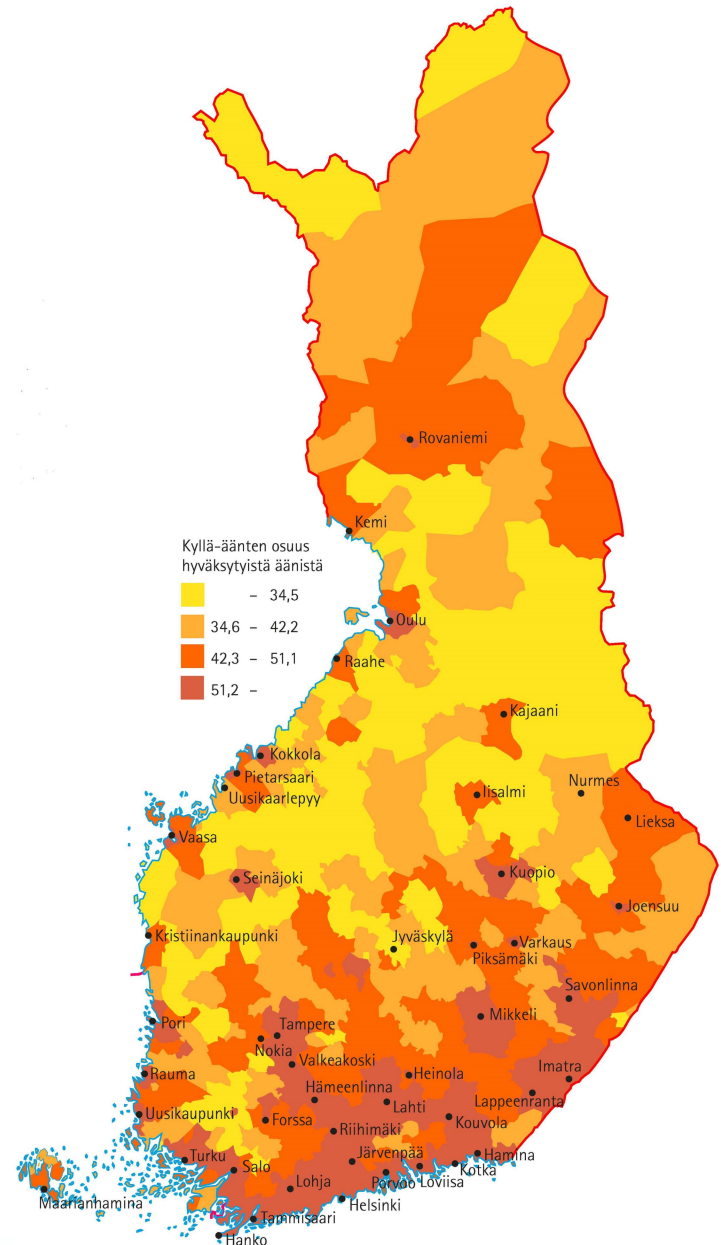
Miten selität kannatuksen alueelliset vaihtelut?

- **Suurissa kaupungeissa oli enemmän teollisuutta, jonka uskottiin hyötyvän jäsenyydestä.**
- **Suurissa kaupungeissa oli korkeakouluja ja suhteellisesti enemmän korkeasti koulutettua väestöä, joka suhtautui jäsenyyteen positiivisemmin.**

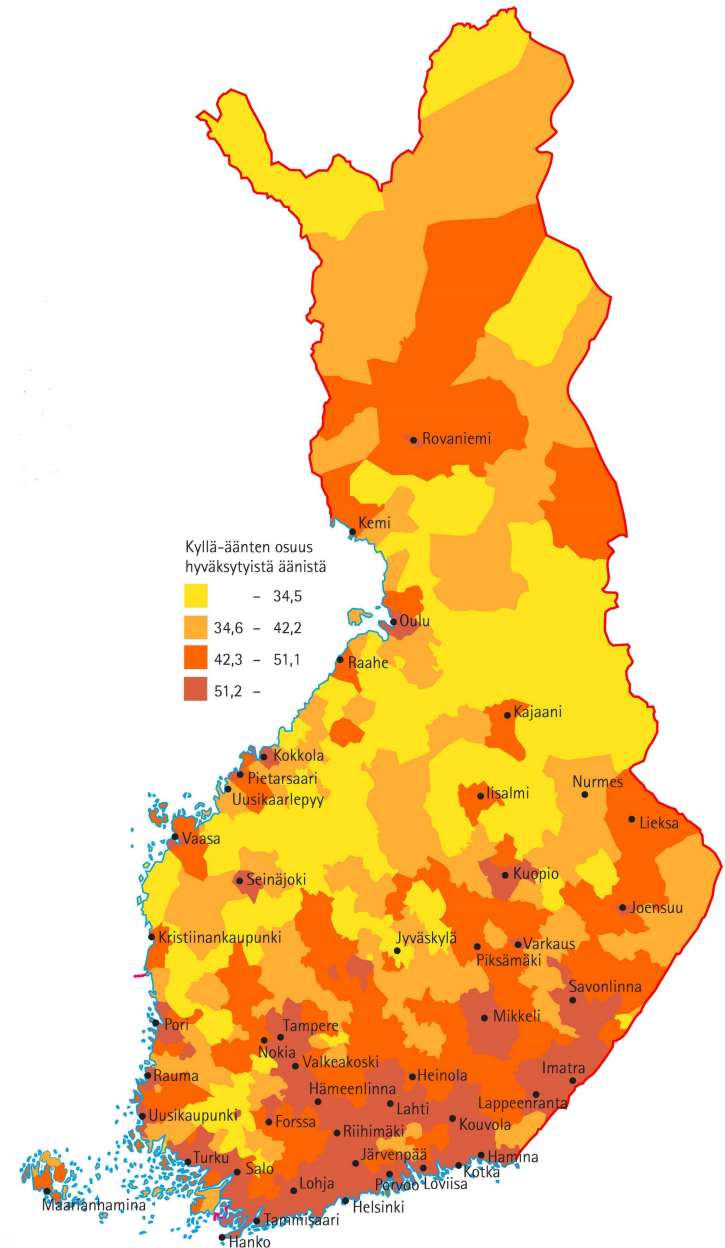
Miten selität kannatuksen alueelliset vaihtelut?

- **Kannatusalueilla myös kokoomuksen ja SDP:n kannatus oli suurta, ja niiden kannattajat suhtautuivat jäsenyyteen pääosin myönteisesti.**
- **Rannikkoalueilla on ollut historiallisesti tiiviimmät suhteet Eurooppaan kuin Sisä-Suomen alueilla.**

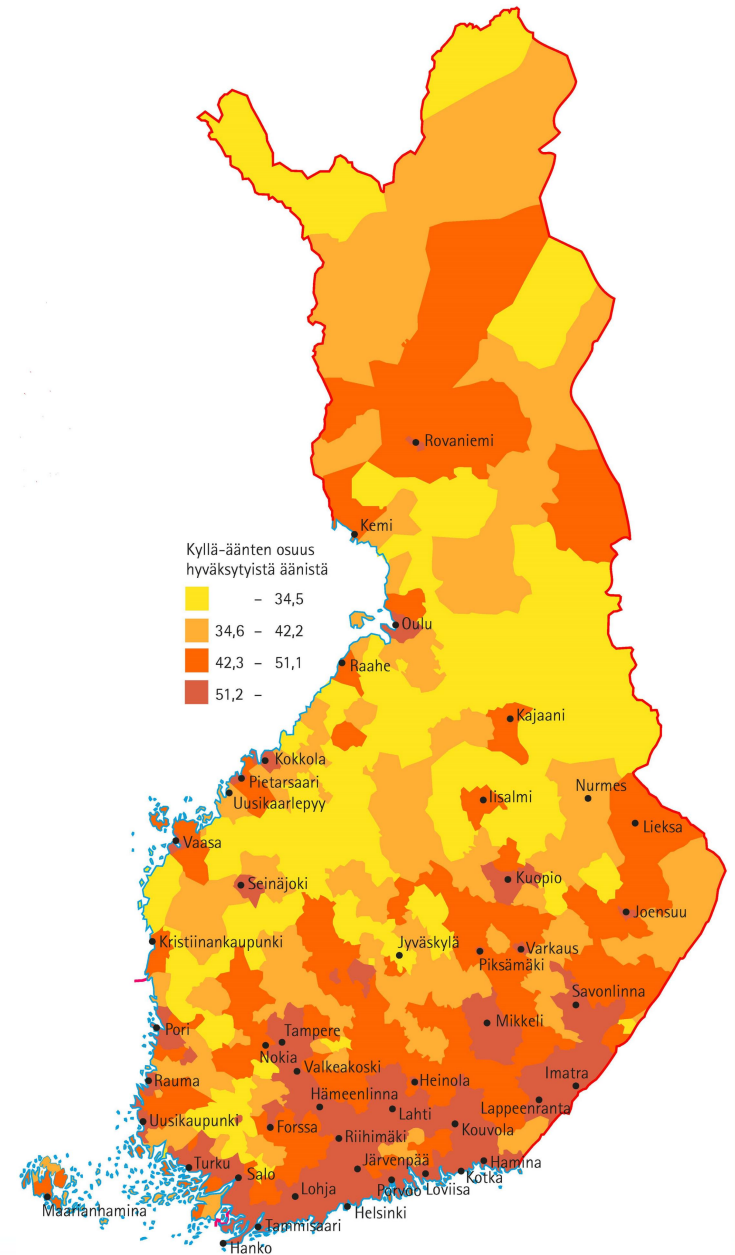
Miten selität kannatuksen alueelliset vaihtelut?

- **Maatalousvaltaisilla alueilla maanviljelijöiden pelkona olivat elinkeinoon liittyvät rajoitukset unionin taholta.**
- **Alueilla ei ollut niin paljoa yhteyksiä Eurooppaan, koska teollisuutta ja korkeakouluja oli siellä vähemmän.**

Miten selität kannatuksen alueelliset vaihtelut?

- **Etenkin Pohjois-Suomen syrjäseutualueilla Suomen keskustalla ja vasemmistoliitolla oli paljon kannattajia.**
- **Suomen keskusta puolueena kannatti Suomen liittymistä unioniin, mutta sen jäsenistö suhtautui jäsenyyteen kriittisesti.**
- **Myös vasemmistoliiton kannattajat suhtautuivat jäsenyyteen kriittisesti.**

Suomen eteläisten ja pohjoisten alueiden välillä? Pohdi, mistä ero johtui?

Etelässä EU-jäsenyyttä **kannatettiin** paljon, syitä:

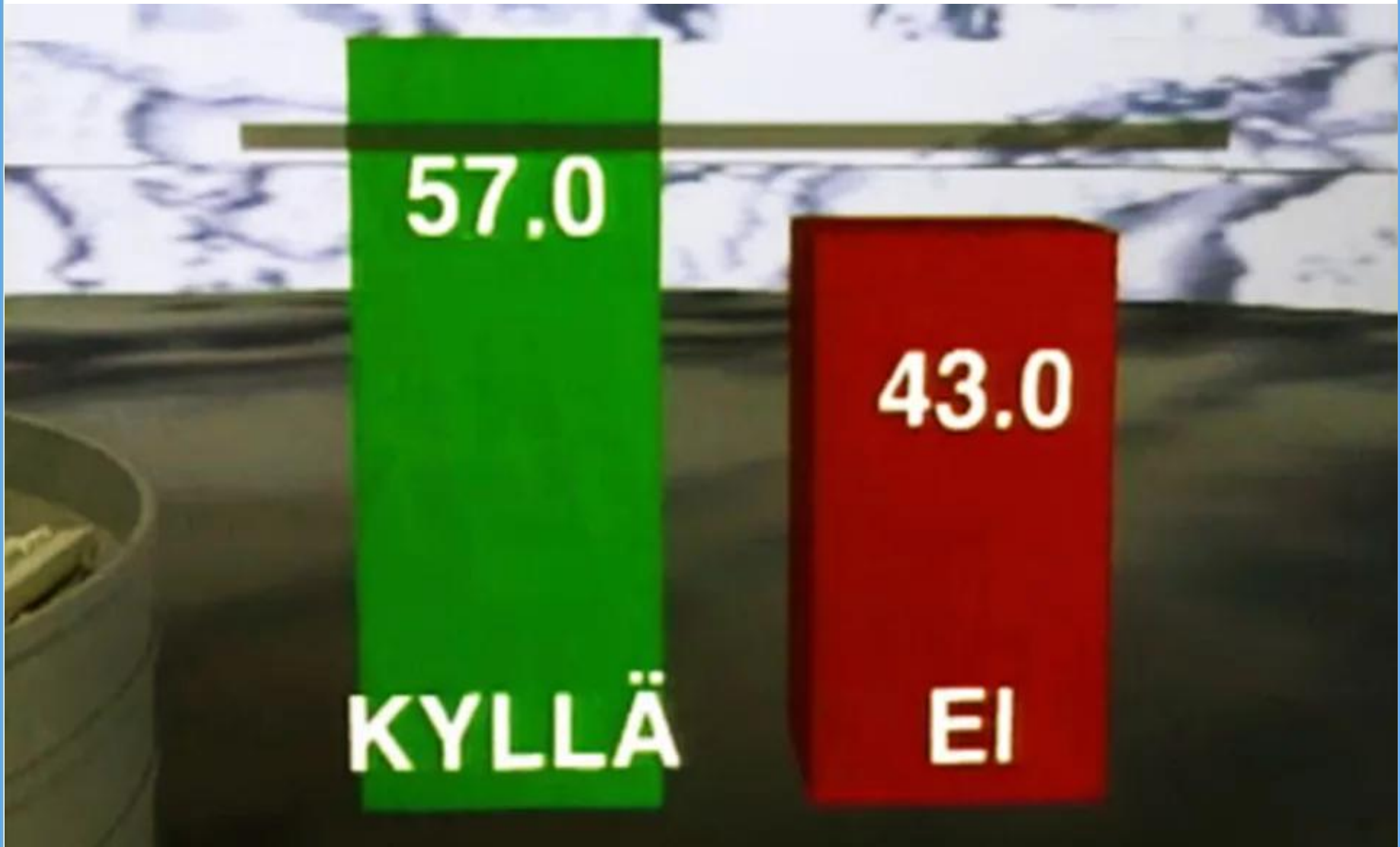
- **Etelässä on paljon kaupunkeja, jotka ovat maaseutua kansainvälisempiä.**
- **Etelästä käsin katsottuna EU on lähellä, joten muutosta ei ehkä pidetty niin suurena.**
- **Etelässä asuu paljon nuoria, jotka ovat myönteisiä kansainvälisyydelle.**
- **Etelässä on vahvaa kannatusta esim. Kokoomuksella ja Vihreillä, jotka suhtautuivat Euroopan unioniin positiivisesti.**
- **Etelän yrittäjät ovat luultavasti nähneet EU-jäsenyyden mahdollisuutena ja äänestäneet sen puolesta.**

Suomen eteläisten ja pohjoisten alueiden välillä? Pohdi, mistä ero johtui?

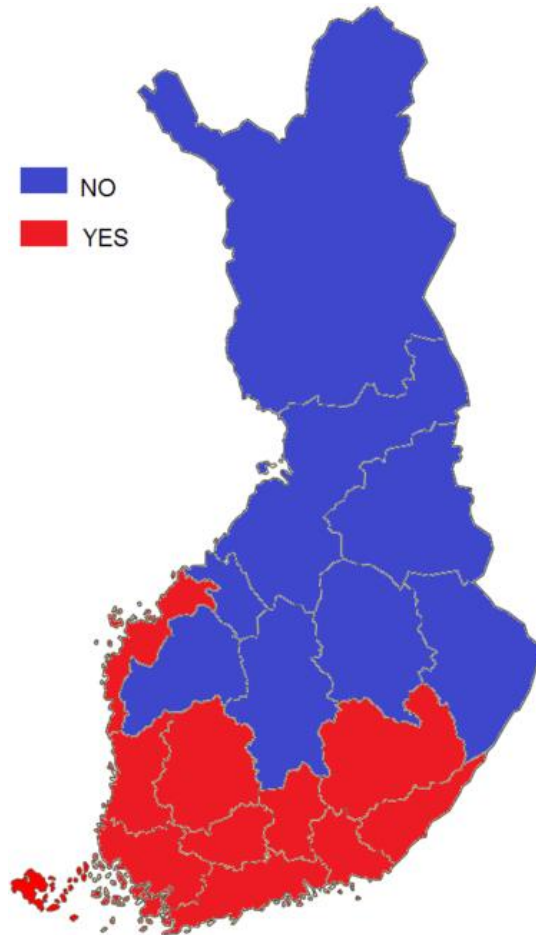
Pohjoisessa jäsenyyttä **kannatettiin vähemmän** ja äänestysprosentti jäi alhaiseksi, mahdollisia syitä:

- **Monet keskustan kannattajat asuivat pohjoisessa ja äänestivät jäsenyyttä vastaan.**
- **Eryteisesti maanviljelystä toimeentulonsa saaneet ihmiset olivat huolissaan ammattinsa puolesta.**
- **Pohjoisessa on voitu olla huolissaan myös siitä, että päätöksenteko siirtyy Helsingistä Brysseliin eli vielä aiempaakin kauemmaksi.**
- **Pohjoisessa oli alueita, joilla kannatettiin laajasti Vasemmistoliittoa, joka puolestaan oli avoimesti EU-vastainen.**
- **Toisaalta alhainen äänestysprosentti voi kertoa siitä, etteivät ihmiset ole osanneet sanoa kantaansa EU-jäsenyyteen. Äänestysprosentin alhaisuuteen ovat voineet vaikuttaa myös mm. pitkä matka äänestyspaikalle tai se, että toisen puolen voitto näytti gallupien perusteella selvältä.**

Suomen EU-kansanäänestys

Miten Suomi jakautui EU-kannatuksen ja EU-vastustuksen osalta? **74% äänesti**

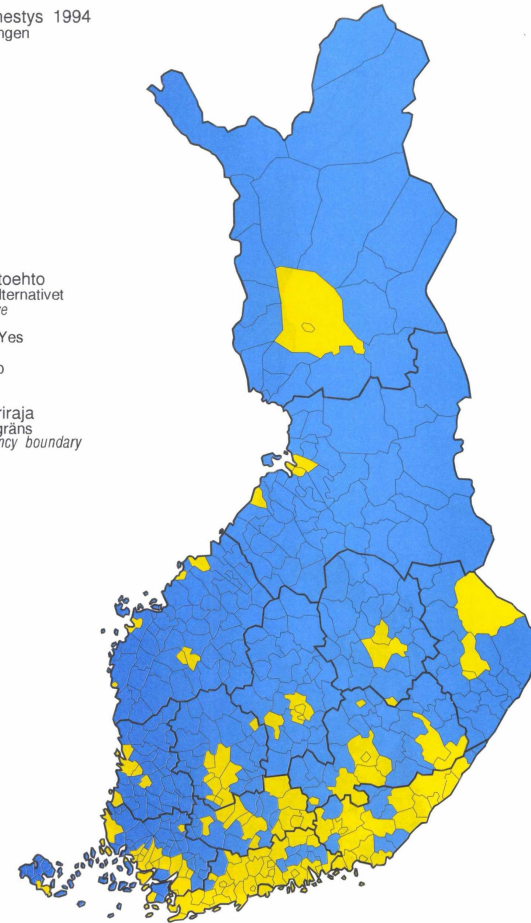
Lähde: wikipedia

EU-kansanäänestys 1994
EU-folkomröstningen
EU referendum

Voittanut vaihtoehto
Det segrande alternativet
Winning alternative

■ Kyllä/Ja/Yes
■ Ei/Nej/No

▬ Vaalipiiriraja
Valkretsgräns
Constituency boundary

Lähde: Tilastokeskus

1. Mitä eri perusteluja Suomen liittymiseksi Euroopan unioniin esitettiin 1990-luvulla?

Taloudelliset syyt:

- Pelättiin, että Suomen kansantalous kärsii, jos Suomi jää unionin ulkopuolelle. Esim. yritysten kilpailukyky huolesti.
- 1990-luvun alun lama ja kiihtyvä globalisaatio lisäsivät pelkoja taloudellisista ongelmista.

Poliittiset syyt:

- Suomen haluttiin olevan tekemässä päätöksiä, jotka koskevat joka tapauksessa Suomea ja suomalaisia.
- Suomi on osa läntistä Eurooppaa.
- Jäsenyys EU:ssa parantaisi Suomen turvallisuutta.

Suomi EU:iin vai ei – perusteita

Puolesta:

- **turvallisuuspolitiikka:**
Venäjän olot sekavat
1990-l alussa
- **ainutlaatuinen
tilaisuus liittyä
läntiseen yhteisöön**
- **vientiteollisuus**
- **Suomen ”läntisyyden
sinetöinti”**
- **Kansanäänestys!**

Vastaan:

- **turvallisuuspolitiikka:**
Venäjä liitosta vastaan
- **päätösvalta Brysseliin**
- **itsenäisyys menetetään**
- **maatalous ei sopeudu
EU:n
maatalouspolitiikkaan**
- **pakolaisuus, rikollisuus ja
vieraat vaikutteet
Suomeen**

2. Millä argumenteilla Euroopan talous- ja rahaliiton jäsenyyttä toisaalta puolustettiin, toisaalta vastustettiin?

Puolustettiin:

- **Liitto tuo taloudellista vakautta Eurooppaan, mikä on myös Suomen etu.**

Vastustettiin:

- **Omasta rahapolitiikasta ei kannata luopua, ei myöskään omasta valuutasta.**
- **Markka on tärkeä kansallinen symboli.**

Eurojäsenyyden vaikutuksia Suomelle

Hyvää:

- **Talouden vakaus** (korot, hinnat, inflaatio) **ja turvallisuus, pienet kulut**
- **Ei riskiä valuuttakurssi-muutoksista**
- **Yritysten vienti ja laajentuminen helpompaa**
- **Maiden välinen työnjako tehostunut**
- **Edullisia lainoja**
- **Matkustaminen helpompaa**
- **Hintojen vertailu helpompaa**
- **Suomikin saanut tukia**
- **Suomi pystyy vaikuttamaan EKP:ssä**

Huonoa:

- **Ei mahdollisuutta valuuttakurssi-muutoksiin** (devalvaatio)
- **Euromaiden talouden erilainen tila luo jännitteitä talouspolitiikkaan**
- **Sitoutuminen eurojärjestelmän budjettikuriin** (alijäämä $< 3\%$, velka alle 60% BKT:sta)
- **Taloukasvu hidasta talouskriisien takia**
- **Velkaantuminen, työttömyys**

EU-asiat Suomessa:

- **EU-asiat eivät ole Suomessa ulkopolitiikkaa vaan sisäpolitiikkaa**
 - pääministeri johtaa, kuten muutakin sisäpolitiikkaa
- **parlamentarismin mukaisesti:**
 - 1) **eduskunta päättää (suuri valiokunta)**
 - 2) **valtioneuvosto valmistelee ja toimeenpanee (EU-ministerivaliokunta)**

EU-asiat Suomessa, hallitus:

- 1. Hallitus johtaa ja päättää valmistelusta.**
 - miten EU-asiat valmistellaan
 - minkälaisiin toimiin Suomen on milloinkin ryhdyttävä
- 2. Pääministeri edustaa Suomea Eurooppa-neuvoston kokouksissa.**
- 3. EU-asiat valmistellaan EU-ministeri-valiokunnassa (keskeiset linjaukset).**
- 4. Hallitus evästäää poliittisiin ohjein Suomen EU-suurlähettilästä.**

EU-asiat Suomessa, eduskunta:

- 1. Osa asioista vaatii eduskunnan hyväksynnän.**
 - Kriteerinä on se, että mikäli jokin asia olisi eduskunnan päätettävissä tilanteessa, missä Suomi ei olisi EU:n jäsen, eduskunta voi osallistua asian valmisteluun.
- 2. Suuri valiokunta on EU-valiokunta.**
 - Kuulee ministereiltä tärkeistä tulevista asioista ja jossa kansanedustajat voivat evästää Brysseliin matkaavia ministereitä omilla toiveillaan.
- 3. Pääministeri informoi eduskuntaa.**
 - Ennen lähtöään Eurooppa-neuvoston kokoukseen ja jälleen sieltä palattuaan.
- 4. Eduskunnan kanta sitoo ministereitä.**
- 5. Eduskunta säätää direktiivien edellyttämät lait.**

■ TIEDONKULKU JA KONSULTAATIOPROSESSI LAINSÄÄDÄNTÖASIOISSA

